

СТ А Н О В И Щ Е

От: *доц. д-р Гургана Илиева Михайлова-Борисова, Университет за национално и световно стопанство;*

Научна специалност: „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“;

Относно: *дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност в УНСС.*

Автор на дисертационния труд: *Елена Владимирова Панайотова*
Тема на дисертационния труд: *Предизвикателства, рискове и ефекти от влизането на България в Еврoзоната*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 633/28.02.2025 г. на Заместник-Ректора по научноизследователска дейност на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра „Финанси“ на Финансово-счетоводен факултет при УНСС по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС №1054/30.03.2018 г. Обучението е осъществено в задочна форма през периода 12 март 2018 г. – 12 март 2025 г.

Елена Панайотова е завършила специалност „Финанси“ в ОКС „Бакалавър“ в УНСС през периода 2011-2015 година, след което придобива магистърска степен по специалност „Финанси“ към катедра „Финанси“ в УНСС. От март 2018 година се обучава по докторската програма „Финанси, парично обучение, кредит и застраховка“ в катедра

„Финанси“ при УНСС. На 24 февруари 2025 г. на заседание на КС докторантката е отчислена с право на защита и е определен научно жури.

Докторантката има богат практически опит в сферата на финансите. Професионалната ѝ кариера започва през ноември 2013 година с позицията финансов асистент в „Млексис България“, след което две години работи като счетоводител и финансист в „Кока-Кола Хеленик“. От април 2017 година работи в „Експириън България“ ЕАД като настоящата ѝ позиция е Ръководител на финансови екип в компанията.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд на Елена Панайотова е посветен на членството на България в еврозоната като следваща стъпка на страната след присъединяването ѝ към Европейския съюз през 2007 година. Подробно са разгледани ползите и рисковете от членството на страната в еврозоната както и готовността ѝ за приемането.

Дисертационният труд е разработен в обем от 188 страници, от които същинското изследване е с обем 168 страници. Той съдържа въведение, четири глави, заключение, използвана литература. В началото е представен списък на използваните съкращения, списък на фигурите, списък на таблиците и списък на схемите.

В увода на дисертационния труд са дефинирани обекта, предмета, целта, изследователските задачи, тезата и методите на изследване. Тезата, която се защитава е, че: „членството на България в еврозоната ще доведе до положителни ефекти върху основни макроикономически показатели за България, а именно по-висок износ и по-висок ръст на БВП, както и ще подобри благосъстоянието на икономическите агенти, кредитния рейтинг на страната и ще допринесе за по-бързата реална конвергенция към страните от еврозоната“. За доказване на тезата се тестват 4 хипотези.

В глава първа „Същност, създаване и развитите на Икономически и паричен съюз. Конвергенция и критерии за конвергенция“ докторантката изяснява същността и създаването на Икономическия и паричен съюз. Тя прави преглед на теориите за оптимална валутна зона като поставя акцент и на ползите и рисковете от формирането на Икономически и паричен съюз. Специално внимание е отделено на критериите за номинална и реална конвергенция в нейните разновидности – бета и сгима конвергенция.

Във втората глава „Парична политика на ЕЦБ. Трансмисионни

каналите“ се разглежда паричната политика на ЕЦБ, нейните традиционни инструменти и неконвенционалните инструменти на парична политика в отговор на наблюдаваните кризи с оглед на постигането на основната цел на централната банка – 2% инфлация в средносрочен хоризонт. Анализирани са каналите на трансмисия на паричната политика на ЕЦБ върху България, тъй като страната е с действащ паричен съвет при фиксиран валутен курс към еврото.

В третата глава „Готовността на България за членство в еврозоната“ докторантката анализира готовността на страната за членство в еврозоната като се спира на критериите за номинална конвергенция, както и на постигнатото ниво на реална конвергенция. Направен е сравнителен и критичен анализ на паричните съвет в България, Естония и Литва като се набляга на успешното присъединяване на последните две страни към еврозоната след действащи парични съвети.

В четвъртата глава „Ползи и рискове от влизането на България в еврозоната“ са разгърнати ползите и рисковете от членството на страната в еврозоната. Разработен е авторов иконометричен модел, чрез който е направена прогноза за икономическия растеж на страната при два сценария – базов сценарий, който не отчита влиянието на членството в еврозоната, и симулационен сценарий, който отчита ефектите от членството на България в еврозоната.

В дисертационния труд докторантката използва 118 източника на информация, от които 40 са на български език, а останалите са на английски език. Източниците са използвани добросъвестно и показват добрата осведоменост на докторантката по проблемите на дисертационния ѝ труд.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Докторантката Елена Панайотова използва подходящи научни методи като историко-логически подход, индукция, дедукция, сравнителен анализ, критичен анализ, както и статистически и иконометрични методи, с които изпълнява поставената цел на изследването и постига поставените задачи.

Елена Панайотова стига до следните резултати, намиращи широко приложно значение. Чрез използването на векторен модел с корекция на грешката (VECM) е направена прогноза за износа и БВП на България като се доказва, че членството на България в еврозоната ще доведе до по-висок износ и по-висок ръст на БВП. По отношение на

доходите и ценовото равнище, членството в еврозоната ще доведе до по-бързо сближаване на България със страните от еврозоната.

Докторантката стига до заключението, че членството в еврозоната е естествено продължение на действащия паричен съвет в България.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Дисертационният труд има редица научни и научно-приложни приноси по-съществените, от които са:

- Извършване на критични и сравнителен анализ за готовността на страната за членство в еврозоната;
- Систематизиране и анализ на ползите и разходите за България от присъединяването към еврозоната;
- Разработване на авторов иконометричен модел за целите на оценяване на икономическия растеж на България. Извършване на симулации за оценяване на ефекта от членството на България в еврозоната върху износа и БВП.
- Представяне на препоръки за въвеждането на еврото в България след действащия паричен съвет.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Елена Панайотова има 4 публикации, свързани с дисертационния труд. Двете публикации са статии, публикувани в индексираното списание във вторични бази данни „Бизнес посоки“. Докторантката има и два доклада в международни конференции. Елена Панайотова е изпълнила националните минимални изисквания по Правилника за прилагане на закона за развитието на академичния състав на Република България.

6. Оценка на автореферата

В автореферата е отразено вярно и коректно съдържанието на дисертационния труд. Той е с обем 46 страници. Съдържа справка за научните и научно-приложните приноси и списък на публикациите, свързани с дисертационния труд, както и декларация за оригиналност.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам критични бележки към докторантката. Тя е представила едно много качествено изследване, което е изключително актуално и има широко приложно поле.

8. Заключение

Дисертационният труд на тема „Предизвикателства, рискове и ефекти от влизането на България в Еврозоната“ представлява едно

напълно завършено, качествено и логически обвързано изследване, притежаващо научни и научно-приложни приноси и актуално звучене. Предвид качествата на дисертационния труд считам, че Елена Владимирова Панайотова заслужава да ѝ бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8 „Икономика“, научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“.

7 април 2025 г. / София

Подпис: